10/12/2020

Ι.Μ. Λειμώνος: Η σπάνια βιβλιοθήκη και το άβατο για τις γυναίκες

/ Ιερές Μονές

Σημαντικό ρόλο στη θρησκευτική, εκπαιδευτική και πνευματική ιστορία της Λέσβου έχει διαδραματίσει η Ιερά Μονή Λειμώνος. Εκεί φυλάσσεται η αδιάφθορη γλώσσα του Αγίου Μηνά του Καλλικελάδου, η μνήμη του οποίου τιμάται σήμερα 10 Δεκεμβρίου.

Φημισμένη για τις συλλογές και την πλούσια βιβλιοθήκη χειρογράφων προσελκύει τον προσκυνητή αλλά κι αυτόν που αναζητά σπάνια κειμήλια και έγγραφα. Η Μονή βρίσκεται κοντά στην Καλλονή. Ιδρύθηκε το 1526 από τον άγιο Ιγνάτιο Αγαλλιανό πάνω στα ερείπια βυζαντινού μοναστηριού και αφιερώθηκε στον Αρχάγγελο Μιχαήλ. Έκτοτε, έγινε τόπος ασκητισμού και λατρείας για όλη τη γύρω περιοχή. Ονομάστηκε Λειμώνος εξαιτίας του λιβαδιού (λειμώνα) στο οποίο είναι χτισμένη εδώ και περίπου πέντε αιώνες συνεχούς λειτουργίας.

Στο ιεροφυλάκιο της Μονής φυλάσσονται και λείψανα του αγίου Ιγνατίου και άλλων αγίων, καθώς και τεμάχιο του Τιμίου Ξύλου, αλλά και τεμάχιο από την Τιμία Ζώνη της Παναγίας.

Εδώ μπορεί κανείς να θαυμάσει τις αξιόλογες τοιχογραφίες που κοσμούν το

εσωτερικό του μοναστηριού και χρονολογούνται από τον 16ο-17ο αιώνα. Το τέμπλο του ναού είναι ξυλόγλυπτο, επιχρυσωμένο και διέπεται από την τεχνοτροπία του οθωμανικού μπαρόκ.

Η Μονή έχει στην κυριότητά της σπουδαιότατα εκκλησιαστικά κειμήλια, ενώ η βιβλιοθήκη της φιλοξενεί περίπου 5.000 βιβλία. Το αρχαιότερο βιβλίο είναι ένα Ευαγγέλιο του 9ου αιώνα, γραμμένο με χρυσόξανθο μελάνι.Το καθολικό και ο γύρω αύλειος χώρος είναι άβατα για τις γυναίκες. Εξαίρεση αποτελεί η ημέρα της Πανηγύρεως του Αγίου Ιγνατίου στις 14 Οκτωβρίου, οπότε και επιτρέπεται η είσοδός τους στην αυλή του καθολικού. Η Μονή Λειμώνος στεγάζει, επίσης, λαογραφικό και γεωλογικό μουσείο, λεσβιακό σπίτι και γηροκομείο.

Ιδρυμένη (σωστότερα: επανιδρυμένη, καθώς η παράδοση την θέλει να έχει χτιστεί στα ερείπια Βυζαντινού μοναστηριού) από τον άγιο Ιγνάτιο τον Αγαλλιανό το 1526, η Μονή Λειμώνος δεσπόζει στην εκκλησιαστική ιστορία της Λέσβου τους τελευταίους πέντε αιώνες, κατά τους οποίους έχει διαδραματίσει σημαντικό πνευματικό και εκπαιδευτικό ρόλο, έχοντας παράλληλα προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της κεντρικής και δυτικής Λέσβου.

Κατά την επανίδρυσή της απο τον άγιο Ιγνάτιο η μονή αφιερώθηκε στον Ταξιάρχη Μιχαήλ. Μετά την αναγνώριση της αγιότητας του κτίτορός της απο το ορθόδοξο πλήρωμα μετονομάστηκε σε Μονή Αγίου Ιγνατίου. Καθ’ όλη την ιστορική της πορεία όμως είναι γνωστότερη ως Μονή Λειμώνος, μια και είναι χτισμένη στο μέσον του λιβαδιού (=λειμώνα) που χρωματίζει την γύρω βραχώδη περιοχή.

Λίγα μόλις χρόνια μετά την ίδρυσή της η Μονή απέκτησε την πατριαρχική και σταυροπηγιακή ιδιότητα, βάσει της οποίας τέθηκε υπο την άμεση εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, μέχρι τα μέσα περίπου του 20ού αιώνα, οπότε και περιήλθε στη διοικητική ευθύνη της Μητροπόλεως Μηθύμνης, στην οποία και

ανήκει μέχρι σήμερα.

Η Μονή Λειμώνος ανοικοδομήθηκε, όπως και η Μονή Μυρσινιωτίσσης, πάνω στά ερείπια ενός βυζαντινού μοναστηριού, το οποίο είχε ερημωθεί είτε κατά την άλωση της Λέσβου απο τους Οθωμανούς (1462 μ.Χ.) είτε λίγες δεκαετίες νωρίτερα, χωρίς δυστυχώς να σώζεται κανένα στοιχείο για την ίδρυση, τη λειτουργία και τη διάλυσή του.

Ο ίδιος ο άγιος Ιγνάτιος αναφέρει στή διαθήκη του ότι ανοικοδόμησε τη Μονή «εκ παλαιών θεμελίων» και «εξ ιδίων αναλωμάτων», έχοντας παράλληλα και τη στήριξη πολλών ευσεβών χριστιανών, όχι μόνο κατοίκων της περιοχής αλλά και ξένων, οι οποίοι συνεισέφεραν και σε οικονομικο επίπεδο, αλλά και με την προσωπική τους εργασία.

Τους πρώτους χρόνους μετά την ίδρυσή της συγκεντρώθηκαν στη μονή δώδεκα μοναχοί, στους οποίους συγκαταλεγόταν ο πατέρας και ο γιος του αγίου Ιγνατίου. Αργότερα ο αριθμός των μοναχών αυξήθηκε και υπάρχουν μαρτυρίες ότι σε κάποιες περιόδους ξεπέρασε τους εκατόν πενήντα.

Η καρποφορία του μοναχικού λειμώνα του αγίου Ιγνατίου κατά τη διάρκεια των πέντε περίπου αιώνων λειτουργίας της Μονής καθρεφτίζεται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο στη Βιβλιοθήκη των χειρογράφων και των εντύπων βιβλίων της, καθώς επίσης και στο Αρχείο των ελληνικών και οθωμανικών εγγράφων της. Κυρίως τα χειρόγραφα, αλλά και κάποια από τα έγγραφα του Αρχείου απετέλεσαν και αποτελούν αντικείμενο διεθνούς έρευνας για περίοδο μεγαλύτερη του ενός

αιώνα. Πρόκειται για έρευνα, η οποία ρίχνει πολύτιμο φως στην Ιστορία της Βυζαντινής Λογοτεχνίας, του Βυζαντινού Δικαίου, αλλά και της οικονομικής, εκπαιδευτικής και κοινωνικής ιστορίας της Λέσβου κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.